

hed. Det Næste, som jeg vil tillade mig at bringe frem, er en Rantke, som jeg under de tidligere Forhold ikke kan have haft noget synderligt Saab om at kunne finde Indgang for, men da den nuværende høitærede Kirkeminister jo staa derne Sag saa særdeles nær, vil jeg gjentage, hvad jeg tidligere har haft Leilighed til at omtale. Staten koster Meget paa Vedligeholdelsen af gamle Mindesmærker her i Landet, som jeg indrømmer have et ganske overordentligt Værd, og da navnlig paa Kirker, som hidrøre fra en Tid, da Danmark kunde frembringe monumentale Bygninger, der, om de end ikke ere saa store, dog have nok saa meget Værd som de meget større, der findes i andre Lande. Men naar nu Staten koster dette paa dem, saa forekommer det mig ogsaa, at det var en billig Forbring, at de Folk, der tage disse Mindesmærker i Diesyn som Mindesmærker og ikke gjøre det i Form af Kirkegængere, ikke skulde betale derfor til Kirken og Kirkebetjenten, men at Ministeren sørgede for, at man f. Ex. til de Kirker, der ligge i Nærheden af en Jernbanestation, paa denne kunde faae Udgangskort, ogsaa til saadanne Læder, hvor der ikke er Kirketjeneste, og at der da derved dannedes en Fond, hvoraf der kunde gives Understøttelse til saadanne Bygningers Restauration. Der er noget Uhyggeligt i ørligt og aabent at maatte sige, at vi, som vide, hvad det vil sige, at vi nu lønne Folk uden Sportler, aldeles ikke kunne se, hvorhen disse Penge gaa. Hvor gaa de hen? Hvor aflægges der Regnskab for dem? Er dette Noget, som Staten aldeles ikke vil have Die med? Nei, man kunde virkelig søge at faae en Indtægt derved, som kunde anvendes til Kirkerne monumentale Vedligeholdelse, og som ikke gik i Kirkebetjentenes Lomme. Siden jeg nu taler herom, skal jeg ogsaa tillade mig at gjøre opmærksom paa et eendommeligt Forhold, da det vedrører en af de Kirkebygninger, som sandsynligvis staa for Aar engang. Jeg sigter til, at naar man fra Statens Side koster Noget paa saadanne Arbejder, saa vilde man nok skjønne paa, om vedkommende Embedsmænd, der staa Staten nær, vilde have deres Dine lidt henvendt paa, at man ikke i Forveien ødelagde det Dieneb, som tilsigtes. Noget Saadant er imidlertid for nylig slet hos os. Paa andre Steder søger man at fjerne saadanne Bygninger, som kunne tage Synet bort fra disse smukke Fortidsminder, men i Ringsbød, hvor vi dog have en Amtmand, der fysler med Oldsager, ser man det mærkelige Særsyn, at lige ved Siden af en af de Kirker, som der er Tale om at restaurere, har Amtet og vedkommende Embedsmænd aldeles ikke generet sig for at opføre en af de grimme Arreftbygninger som tænkes kan. Saaledes hører man sig ad, naar Administrationen ikke har Die med, hvad der foregaar, og det vil altfaa nu blive en stor Glæde i sin Tid at restaurere denne Kirke, efterat man har handlet

med Madsen paa denne Maade, medens der dog frembød sig mange andre Pladser i Byen, hvor man kunde have henlagt Arrefthuset. Det vil vistnok glæde den høitærede Kirkeminister, som dog har Sands for den Slags Ting, at se, hvorledes man har handlet med denne Kirkeplads.

Jeg skal nu vende mig fra den høitærede Kirkeminister og gaa over til nogle andre Forhold, som nærmest vedrøre Indenrigsministeren. Jeg anser det for et ubetinget Gode — undskyld, at jeg nu taler lidt under Indvirkningen af, at jeg ganske nylig har henvendt mine Ord til den høitærede Kirke- og Undervisningsminister — jeg anser det for et overordentligt Gode i denne Tid, som vi kunne kalde den fremrykkede Jernalder, at vi hvert Aar gjøre Fremskridt i Retning af vore Jernbane- og Telegrafanlæg. Jeg anser det for særdeles nyttigt; thi da vi i denne Jernalder tillige se, at vi have med en Slags Letter og Søulyrer at gjøre i Form af Kruppske Kanoner og Pantserflibe, er det glædeligt, hver Gang man i Fredens og Fjellivets Tjeneste ser disse fremstøbte Linier i Form af Jernveie og Telegrafer. Men saa glædeligt det end kan være, at vi kunne yde Penge til disse Jernveie, tillader jeg mig dog at gjøre den ærede Indenrigsminister og at gjøre Thingets ærede Medlemmer opmærksomme paa en Eiendommelighed, som nu er indtraadt, efterat de øvrige Veie tilbels ere gaaede ud af Rigsdagens Omraade. Det Punkt, jeg nu skal tillade mig at frembrage, har sin store Mærkelighed. Statsveiene gik fra Statens Regnskaber over til Kommunerne, hvor de andre, mindre Landeveie vare. Hvoraf betales nu disse Veie? Det er en Betragtning, jeg tidligere har tilladt mig at gjøre gjældende, at for en god Finantsstilstand heri Landet er det ikke tilstrækkeligt, at man ser paa, hvorledes der raades over de Penge, der komme ind i Statskassen; man maa ogsaa se paa, hvorledes andre Statspiemed ved andre Midler blive tilfredsstillende. Og for hvilke Penge er det da, nu, at vi bygge og vedligeholde de Veie, der ere gaaede ud af Finantsloven? Dette Tilbageblik maa gjøres med Hensyn til de Skattelove, som vi engang kunne faae Leilighed til at frysle med, idet det nemlig er saaledes, at Amtskommunerne nu have overtaget samtlige Veie, ikke blot dem, som Staten før havde, men ogsaa deres egne, hvortil de selv yde ikke saa lidt. Vi vide, hvorledes Amtskommunerne Sammensætning er. Jeg vil nu bede de ærede Herrer følge denne Rantkeslutning saa nøie de kunne. Sagen er nemlig den, at de fleste Indtægter, som Amtskommunerne have, udredes af Hartkornet; ikke paa nogen Maade derimod kommer for Amtskommunerne Vedkommende Formue og Leilighed i Betragtning, men det er Hartkornet, der betaler. Nu vide De, at Hartkornet har den særegne Eiendommelighed, at det er delt i almindeligt Hartkorn og Skovskylshartkorn. Skovskylshartkornet svarer halvt imod det